

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 172/21
V Lucemburku dne 6. října 2021

Rozsudek ve věci C-35/20
A (Překročení hranic na rekreační lodi)

Členský stát může pod hrozbou sankcí uložit svým státním příslušníkům povinnost mít u sebe platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas, pokud cestují do jiného členského státu, bez ohledu na zvolený dopravní prostředek a trasu

I když unijní právo nebrání tomu, aby uložená sankce byla trestní povahy, brání naopak nepřiměřeným sankcím, jako je pokuta ve výši 20 % výše průměrného čistého měsíčního příjmu pachatele

A, finský státní příslušník, uskutečnil v srpnu 2015 zpáteční cestu mezi Finskem a Estonskem na palubě rekreační lodi. Během této cesty proplul mezinárodními vodami nacházejícími se mezi Finskem a Estonskem. A byl držitelem platného finského pasu, ale během této cesty jej neměl u sebe k dispozici. V důsledku toho tedy nebyl schopen se při hraniční kontrole provedené v Helsinkách v okamžiku své zpáteční cesty prokázat tímto cestovním pasem ani žádným jiným cestovním dokladem, avšak jeho totožnost mohla být zjištěna na základě jeho řidičského průkazu.

Syyttäjä (státní zástupce, Finsko) zahájil trestní stíhání proti A pro méně závažné narušení státních hranic. Podle finských právních předpisů totiž mají finští státní příslušníci pod hrozbou trestních sankcí povinnost mít u sebe platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas, pokud bez ohledu na dopravní prostředek a trasu cestují do jiného členského státu, nebo vstupují-li na území Finska z jiného členského státu.

Rozhodnutím soudu prvního stupně bylo konstatováno, že se A dopustil trestného činu tím, že překročil finskou státní hranici, aniž by byl vybaven cestovním dokladem. Nicméně mu nebyl uložen žádný trest z důvodu, že trestný čin byl méně závažný a že výše pokuty, která by mu mohla být uložena podle trestního režimu stanoveného finským právem, by byla v závislosti na jeho průměrném měsíčním příjmu nepřiměřená, jelikož celková výše uvedené pokuty by činila 95 250 eur.

Vzhledem k tomu, že odvolání podané státním zástupcem proti tomuto rozhodnutí nebylo vyhověno, podal státní zástupce kasační opravný prostředek ke Korkein oikeus (Nejvyšší soud, Finsko). Tento soud se následně rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se slučitelnosti finských právních předpisů dotčených v projednávané věci, a zejména režimu trestních sankcí, jehož prostřednictvím může být za překročení státní hranice bez platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu uložena pokuta, která může činit 20 % čistého měsíčního příjmu pachatele, s právem občanů Unie na volný pohyb zakotveným v článku 21 SFEU¹.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr ve svém rozsudku nejprve upřesňuje podmínky, za kterých může být pod hrozbou sankcí, případně i trestní povahy, uložena povinnost mít u sebe průkaz totožnosti nebo cestovní pas při cestách do jiného členského státu, než je členský stát, jehož je dotčená osoba státním příslušníkem.

¹ S ohledem na ustanovení o překračování hranic stanovená nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

V tomto ohledu zaprvé konstatuje, že slovní spojení „s platným průkazem totožnosti nebo cestovním pasem“ použité ve směrnici 2004/38², jež upřesňuje článek 21 SFEU, znamená, že výkon práva státních příslušníků členského státu cestovat do jiného členského státu je spojen s podmínkou, že mají jeden z těchto dvou platných dokladů u sebe. Cílem této formality spojené s volným pohybem³ je usnadnit výkon práva na volný pohyb zajištěním toho, aby každá osoba požívající tohoto práva byla bez obtíží jako taková identifikována při případném ověřování. V důsledku toho členský stát, který ukládá svým státním příslušníkům povinnost, aby s sebou měli při překročení státní hranice pro cestování do jiného členského státu jeden z uvedených dokladů, přispívá k dodržení této formality.

Pokud jde zadruhé o sankce, které mohou být uloženy občanovi Unie, který nedodržuje uvedenou formality, Soudní dvůr s odkazem na autonomii členských států v tomto ohledu upřesňuje, že členské státy mohou stanovit sankce, případně i trestní povahy, za podmínky, že tyto sankce dodržují zejména zásady proporcionality a zákazu diskriminace.

Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že **právo občanů Unie na volný pohyb nebrání vnitrostátní právní úpravě, kterou členský stát pod hrozbou trestních sankcí ukládá svým státním příslušníkům povinnost mít u sebe platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas, pokud cestují do jiného členského státu**, bez ohledu na zvolený dopravní prostředek a trasu. Podmínky těchto sankcí však musí být v souladu s obecnými zásadami unijního práva, včetně zásad proporcionality a zákazu diskriminace.

Soudní dvůr dospěl k témuž závěru, pokud jde o požadavek, aby měl státní příslušník členského státu při vstupu na jeho území z území jiného členského státu u sebe průkaz totožnosti nebo cestovní pas. Upřesňuje však, že i když může být státní příslušník členského státu při návratu na jeho území požádán, aby předložil průkaz totožnosti nebo cestovní pas, nemůže povinnost mít u sebe takový doklad podmiňovat právo na vstup.

Soudní dvůr konečně zkoumá otázku, zda čl. 21 odst. 1 SFEU a směrnice 2004/38 vykládané ve světle zásady přiměřenosti trestu stanovené Listinou základních práv Evropské unie⁴ brání takovému režimu trestních sankcí, jako je režim stanovený ve finském právu v rámci překročení státní hranice bez platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu.

V tomto ohledu uvádí, že i když členské státy mohou uložit pokutu jako sankci za porušení formálního požadavku týkajícího se výkonu práva přiznaného unijním právem, **musí být tato sankce odpovídající závažnosti protiprávního jednání**. Pokud je přítom, jako v projednávaném případě, povinnost mít u sebe platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas porušena osobou, která má právo na volný pohyb a jež je držitelem takového dokladu, ale pouze jej opomněla mít s sebou během cesty, jedná se o málo závažný trestný čin. **Tak vysoká peněžitá sankce, jako je pokuta ve výši 20 % výše průměrného čistého měsíčního příjmu pachatele, tudíž není přiměřená závažnosti tohoto protiprávního jednání**.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki 📞 (+352) 4303 5499

² Článek 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

³ Bod 7 odůvodnění směrnice 2004/38.

⁴ Článek 49 odst. 3 Listiny základních práv Evropské unie.

